

Samen werken aan een 'zachte landing' van vmbo naar mbo

"MEER DAN EEN DIPLOMA, WIJ VOEGEN WAARDE TOE"

In Noord-Drenthe werken de vo-scholen Dr. Nassau College Penta, Vincent van Gogh Salland en Terra Assen samen met het Drenthe College (mbo) aan een 'zachte landing' voor gl/tl leerlingen naar het mbo niveau 3 en 4. De scholen werken samen op verschillende leerroutes en gebieden: groen, zorg & welzijn, economie en LOB. Elke leerroute kent zijn eigen werkgroep met vertegenwoordigers vanuit de scholen. Samen werken zij aan één doel: een veilige en goede overgang creëren van het vmbo naar het mbo. Een zachte landing, hoe realiseer je dat? Om hier meer over te leren, spraken wij met Karin Stoffers, projectleider doorlopende leerlijn vmbo-mbo bij het Drenthe College, en Harry Hidskes, afdelingsdirecteur bij Terra Assen.

Karin Stoffers

Harry Hidskes

Samenwerkingshistorie als fundament voor de toekomst

De vier scholen in Noord-Drenthe hadden een lange samenwerkingsgeschiedenis. In verschillende vormen en in verschillende samenstellingen werkten de onderwijsinstellingen al tientallen jaren samen. Hierin kent de regio een gezamenlijke ambitie: de regio aantrekkelijk maken voor behoud van talent. Deze basis bood een goede voedingsbodem om vier werkgroepen in het leven te roepen: voor Groen, Zorg & Welzijn, Economie en voor LOB. In elke werkgroep zitten docenten vanuit alle betrokken scholen. "Het is bijzonder hoe er binnen de werkgroepen gesproken wordt over 'ons project'," vertelt Karin Stoffers. "Dat zegt iets over de mate van commitment en onderling vertrouwen. Zonder vertrouwen ben je nergens, maar je moet ook 'gewoon' beginnen. Door met elkaar aan de slag te gaan, groeit het vertrouwen en dat geeft energie."

Rijkheid door vrijheid

De opdracht aan de werkgroepen was vrij open: 'Ontwikkel activiteiten die jongeren helpen bij het maken van de juiste keuzes en die bijdragen aan een zachte landing én – in het kader van borging en verbreding – zorg dat je dit alles beschrijft in een draaiboek.' Karin: "Het gaat om het realiseren van het doel. Welke activiteiten hieraan bijdragen kan veel beter bepaald worden door de docenten die in de werkgroepen participeren." Dankzij deze vrijheid ontstond een rijke variatie aan activiteiten. Sommige activiteiten zijn vooral gericht op kennismaking en het keuzep proces, zoals

speeddates, meeloopdagen en reflectiegesprekken met leerlingen en ouders. Andere activiteiten dragen daarnaast ook bij aan de inhoudelijke aansluiting van het vo- en mbo-onderwijs, zoals beroepsgerichte lessen en stages.

Practice what you preach

De leden van de werkgroepen zijn allen gemotiveerde docenten die samen activiteiten voor leerlingen ontwikkelen, maar ook voor elkaar, om bij elkaar in de keuken te kijken. "Van leerlingen en studenten vragen wij om zichzelf te ontwikkelen en keuzes te maken die passend zijn; ga opzoek naar wat je leuk vindt. Datzelfde vragen wij ook van onze docenten. In de werkgroepen zitten werkgroepleden die energie krijgen van deze samenwerking." Dit is geen automatisme. Karin: "We hebben geleerd hoe belangrijk het is om de juiste mensen op de juiste plek te hebben, ook in de werkgroepen. De neiging kan zijn om iemand te sturen die een uurtje over heeft, maar dat geeft niet de juiste energie en bevoegenheid."

De juiste school voor de juiste leerling

Achter de vrije aanpak schuilt wel degelijk een gedeelde filosofie. “Wij kijken door een ‘ontwikkelingsbril’ naar jongeren. We geloven in de drie functies van onderwijs van Biesta – kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming – maar stellen hierbij wel een prioriteit: persoonsvorming en socialisatie komen voor ons op de eerste plaats,” aldus Harry. “Jezelf worden en kunnen zijn is een belangrijk goed als individu. Een belangrijke voorwaarde daarvoor is op de juiste plek zitten, je omringen met mensen bij wie je je veilig voelt.” En dat betekent dus ook een school en opleiding die past bij het individu. De juiste school voor de juiste leerling is dan ook de missie van de samenwerking.

Focus op vaardigheden met transferwaarde

Maar hoe weet je als leerling of je op de juiste plek belandt? Karin: “Door tijdig te ervaren hoe de school en opleiding in elkaar zitten en de overgang zo naadloos mogelijk te maken. Want ook al zijn het vmbo en het mbo verschillende onderwijsinstellingen, de leerling is hetzelfde.” Harry vult aan: “Samen willen wij jongeren weerbare burgers maken met vaardigheden die een ‘transferwaarde’ hebben. Je wilt ze in staat stellen om te kunnen switchen; dat is in de huidige maatschappij nodig.” Met ‘transferwaarde’ en leren ‘switchen’ doelt Harry op ontwikkelingen die hij in zijn dertig jaar als docent heeft gezien. “Waar men vroeger hier kwam om helemaal te gaan voor een vak, is het tegenwoordig

vanzelfsprekend dat je je moet kunnen omscholen, soms wel vier keer in een loopbaan. Dit vraagt om vaardigheden die in verschillende contexten van meerwaarde zijn; die willen wij laten ontwikkelen. Denk hierbij aan kunnen samenwerken, ondernemerschap maar ook nieuwsgierigheid.”

Waarde(n) toevoegen

Het is ook de verantwoordelijkheid van de school om een kind te laten ontwikkelen in de breedste zin van het woord, aldus Harry en Karin. Harry: “Ik vertel ouders bij de start van het nieuwe jaar altijd: kinderen komen hier als ze 1,43 meter zijn en als ze hier de deur weer uitgaan zijn ze soms wel 2 meter. En niet alleen fysiek, mentaal groeien ze net zo hard mee. Aan die ontwikkeling willen we bijdragen. Wij willen hen hier waarden meegeven, dat is misschien nog wel belangrijker dan kennis en inhoud.” Waar bestaan die waarden zoal uit? “We stimuleren leerlingen om te werken aan hun eigen kompas. Het voortgezet onderwijs is namelijk geen eindonderwijs, maar slechts een stap om vervolgens door te stromen naar bijvoorbeeld het mbo. Het is hierin onze verantwoordelijkheid om in de periode dat leerlingen bij ons onderwijs genieten, zoveel uit hun zelf te laten halen om goed voorbereid een keuze te kunnen maken voor die volgende stap. Deze verantwoordelijkheid moet je met beide handen aangrijpen. Dat we met al deze scholen werken aan die zachte landing, zie ik als een mooi voorbeeld daarvan.”

De overgang naar mbo stopt niet na de overstap

Vanuit het mbo wordt deze verantwoordelijkheid ook gevoeld. Karin: "Wij zijn als mbo-instellingen bij de volgende stap in de ontwikkeling van leerling naar student en volwassene. Dat vraagt van ons dat we kunnen voortborduren op de ingezette koers op het vmbo, zowel qua didactiek, vakinhoudelijk als in pedagogische zin. Je begint niet opnieuw als je op het mbo begint, je gaat door waar je op het vmbo gebleven bent. Studenten zijn in die fase vaak kwetsbaar en een veilige omgeving bieden is een randvoorwaarde om vanuit die kwetsbaarheid jezelf te kunnen worden en zijn. Wij vinden het belangrijk die veilige omgeving te bieden."

Een doorlopend ontwikkelpad

De eerste ervaringen zijn positief, zowel van docenten als leerlingen. De samenwerking in de werkgroepen wordt dan ook voortgezet. Of de samenstelling van de werkgroepen zo blijft is de vraag. In de werkgroepen zitten op dit moment alleen docenten en decanen. Als het aan Karin en Harry ligt mag de stem van de leerling nog wel nadrukkelijker een plek krijgen. Harry: "Waarom zouden we leerlingen niet vragen om te helpen bij het organiseren van hun eigen ontwikkelpad? En kunnen we niet meer gebruik maken van peer-support? Studenten die net beginnen op het mbo kunnen vo-leerlingen die voor hun keuzes staan ook helpen met hun eigen ervaring. En ze kunnen ons leren om nog scherper te krijgen wat er nodig is om 'zacht' te landen. Ook naar onszelf blijven we dus met een 'ontwikkelbril' kijken."

Nieuwsgierig?

Lees hier meer over het leerlab uit Noord-Drenthe.